KUTSESTANDARD

Nooremaednik, tase 3

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Nooremaednik, tase 3	3

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Aianduse kutsealal on neli kutset: abiaednik, tase 2; nooremaednik, tase 3; aednik, tase 4 ja meisteraednik, tase 5. 3. taseme nooremaednik on oskustöötaja, kes mõistab põhilisi tööalaseid fakte ja põhimõtteid nii tava- kui mahetootmises. Ta täidab juhendamisel põhilisi tööülesandeid kõikides aianduse valdkondades – köögiviljanduses, puuviljanduses, puukoolis, lillekasvatuses jm. Nooremaednik kasutab aiatöödeks sobivaid töövahendeid ja töövõtteid, tegutsedes plaanipäraselt, säästlikult ja tulemuslikult. Tema põhilisteks tööülesanneteks on külvi- ja istutuspinna ettevalmistamine ning külvamine ja istutamine, hooldamine; saagi/toodangu koristamine, säilitamine ja müügiks ettevalmistamine. Nooremaednik töötab üldjuhul muutumatus olukorras, etteantud juhiste järgi ning osaleb tulemuslikult meeskonnatöös. Nooremaednik peab tähtsaks eetilisi tõekspidamisi ja väärtusi, järgides head aiandustava ning keskkonna- ja tööohutusnõudeid.
A.2 Tööosad
A.2.1 Külvi- ja istutuspinna ettevalmistamine ning külvamine ja istutamine 1. Töökoha ettevalmistamine. 2. Paljundus- ja istutusmaterjali hindamine. 3. Külvamine, pikeerimine ja istutamine. 4. Puude/põõsaste istutamine. 5. Kastmine istutamisel. 6. Väetamine külvamisel ja istutamisel. 7. Multšimine. 8. Toestamine. A.2.2 Aiakultuuride hooldamine 1. Kastmine. 2. Väetamine. 3. Taimekaitsetööde tegemine. 4. Umbrohutõrje tegemine. 5. Kujundamine ja lõikamine. 6. Taimede kaitsmine ebasoodsate mõjude eest. A.2.3 Taimmaterjali paljundamine ja istikute kasvatamine 1. Taimmaterjali generatiivne paljundamine. 2. Taimmaterjali vegetatiivne paljundamine. 3. Istikute kasvatamine. 4. Kvaliteedi hindamine ja istikute sorteerimine. 5. Toodangu pakendamine ja märgistamine.

Valitavad tööosad
A.2.4 Saagi või toodangu koristamine, säilitamine ja müügiks ettevalmistamine 1. Saagi koristamine. 2. Saagi sorteerimine, ladustamine, pakendamine ja märgistamine. A.2.5 Muru rajamine ja hooldamine 1. Murupinna maha märkimine. 2. Pinnase ettevalmistamine. 3. Külvamine. 4. Siirdemuru paigaldamine. 5. Kastmine. 6. Hooldustööde teostamine. A.2.6 Sisehaljastse rajamine ja hooldamine 1. Sisehaljastuse rajamine. 2. Hooldamine. A.2.7 Haljasalade, rajamine ja hooldamine 1. Istutusalade märkimine. 2. Kasvualuse ettevalmistamine. 3. Servade rajamine ja pinnakatte paigaldamine. 4. Külvamine ja istutamine. 5. Puude/põõsaste istutamine. 6. Hekkide pügamine. 7. Taimede ja istutusalade hooldamine. 8. Taimekaitsetööde tegemine. 9. Väetamine. 10. Vilja- ja ilupuude hooldamine. 11. Komposteerimine ja jäätmete komposteerimine.
A.3 Töö keskkond ja eripära
Nooremaednik on paindliku tööajaga, vajadusel töötab ka puhkepäevadel. Tema töö toimub nii väli- kui sisetingimustes. Nooremaedniku töö terviseriskid tulenevad raskuste tõstmisest, mürast, mehhanismidega töötamisest, kõrgustes töötamisest, ilmastikuolude ja temperatuuride vaheldumisest, niiskusest ning kokkupuutest erinevate allergeenidega (nt taimed, kemikaalid, tolm).
A.4 Töövahendid
Nooremaedniku põhilised töövahendid on aiandustarvikud, masinad ja seadmed, mõõteriistad, sidevahendid ja muud abivahendid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Nooremaedniku töö eeldab töökust, ausust, motiveeritust, vastupidavust, koordinatsiooni; koormus-, pinge- ja keskkonnataluvust; kohanemis-, vastutus-, koostöö- ja õppimisvõimet; korrektsust ja sotsiaalsust.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
3. taseme nooremaednikena töötavad tavaliselt inimesed, kellel on läbitud kutsealane täiendusõpe või kutseõpe või on oskused omandatud praktilise tööga.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Nooremaednik.

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Nooremaednik, tase 3 kutse taotlemisel on nõutav kohustuslike kompetentside B.2.1 - B.2.3, valitava kompetentsi B.2.4 (v.a ilualanduses töötav aednikul) ja läbiva kompetentsi B.2.8 tõendamine. Valitavatest kompetentsidest on võimalik tõendada kompetentse B.2.5 – B.2.7 (ilualanduses töötaval aednikul B.4 - B.2.7).

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Kasvukoha ettevalmistamine ning külvamine ja istutamine kasvukohale	EKR tase 3
Tegevusnäitajad 1. Valmistab töökoha ja aiakultuuride kasvukoha ette, lähtudes planeeritud tegevusest ja tootmisplaanist. 2. Hindab paljundus- ja istutusmaterjali, sh ajatatavate aiakultuuride kvaliteeti visuaalselt ja klassifitseerib selle vastavalt nõuetele. 3. Külvab seemned, istutab aiakultuure käsitsi või masinaga vastavalt külvinormile ja istutusskeemile; kontrollib istutamise kvaliteeti, lähtudes aiakultuuri eripärast. 4. Istutab puud/põõsad, arvestades projekti või töökirjeldust. 5. Kastab, arvestades aiakultuuride kasvunõudeid ja kastmissüsteemide eripära. 6. Väetab aiakultuure käsitsi, käsimehhanismide, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises. 7. Multšib nii käsitsi kui mehhanismidega. 8. Toestab aiakultuure, arvestades nende eripära.	
B.2.2 Aiakultuuride hooldamine	**EKR tase 3**
Tegevusnäitajad 1. Kastab käsitsi või kastmissüsteemidega, vajadusel reguleerib juhendamisel kastmisseadmeid, sh automatiseeritud kastmissüsteeme, järgides kasutusjuhendit. 2. Väetab käsitsi, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises. 3. Teeb taimekaitsetöid, lähtudes juhistest ja kehtivatest õigusaktidest. 4. Teeb umbrohutõrjet, arvestades aiakultuuride eripära ja töömahtu. 5. Kujundab ja lõikab taimi, lähtudes taimede iseärasustest, vajadustest või hoolduskavast. 6. Kaitseb taimi ebasoodsate loodus- ja tehiskeskkonna mõjude eest, kasutades vastavaid abivahendeid.	
B.2.3 Taimmaterjali paljundamine ja istikute kasvatamine	**EKR tase 3**
Tegevusnäitajad 1. Paljundab generatiivselt (külvab seemned, pikeerib jm), lähtudes aiakultuuri eripärast ning arvestades paljundusaegu, -tingimusi ja -viise. 2. Paljundab vegetatiivselt (poogib, paljundab pistikute, juurevõsude, võrsikute jm abil), lähtudes aiakultuuri eripärast ning arvestades paljundusaegu, -tingimusi ja -viise. 3. Kasvatab istikuid, lähtudes taimeliigi kasvutingimuste nõuetest. 4. Sorteerib taimmaterjali, lähtudes kvaliteedinõuetest. 5. Pakendab ja märgistab toodangu, lähtudes etteantud pakendamise ja märgistamise nõuetest.	

VALITAVAD KOMPETENTSID

Kutse taotlemisel on võimalus valida ja tõendada lisakompetentsid B.2.5 – B.2.7 (ilualanduses töötaval aednikul B.4 - B.2.7).

B.2.4 Saagi või toodangu koristamine, säilitamine ja müügiks ettevalmistamine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad 1. Teeb valikulist või laussaagikoristust ja komplekteerib toodangu, lähtudes juhistest. 2. Ladustab toodangu, sorteerib saagi või toodangu lähtuvalt juhendist; pakendab ja märgistab saagi või toodangu, lähtudes etteantud pakendamise ja märgistamise nõuetest.	
B.2.5 Muru rajamine ja hooldamine	**EKR tase 3**
Tegevusnäitajad 1. Märgib maha ala muru rajamiseks, lähtudes juhistest. 2. Valmistab ette pinnase, lähtudes juhistest. 3. Külvab käsitsi või külvikuga muruseemned ja väetise ning tihendab pinnase. 4. Paigaldab siirdemuru, lähtudes juhistest. 5. Hooldab ja kastab muru rajamisjärgselt. 6. Teeb hooldustöid (multšimine, õhustamine, samblatõrje, parandus- ja täienduskülv, väetamine, niitmine, kastmine jm).	
B.2.6 Sisehaljastuse rajamine ja hooldamine	**EKR tase 3**
Tegevusnäitajad: 1. Rajab sisehaljastuse, lähtudes juhistest. 2. Hooldab haljastust, lähtudes taimede kasvunõuetest ja materjalide eripärast.	
B.2.7 Istutusalade rajamine ja hooldamine	**EKR tase 3**
Tegevusnäitajad 1. Märgib maha istutusalad, lähtudes juhistest. 2. Valmistab ette kasvualuse ja teeb vajadusel umbrohutõrjet, lähtudes juhistest. 3. Rajab istutusala servad ja paigaldab geotekstiilid, multšid, lähtudes juhistest. 4. Külvab seemned; istutab, kastab, toestab ja lõikab tagasi taimed (sh sibullilled, suvelilled, püsililled, roosid, veetaimed jm). 5. Istutab puud/põõsad, arvestades töökirjeldust. 6. Pügab või noorendab hekke, kasutades selleks ettenähtud hekilõikureid ja -kääre. 7. Hooldab regulaarselt (toestab, lõikab, kastab, multšib, kobestab, rohib, valmistab talveks ette) taimi ja istutusalasid, lähtudes juhistest. 8. Teeb taimekaitsetöid, kasutades taimekaitsevahendeid vastavalt nõuetele. 9. Väetab käsitsi, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises. 10. Teeb puude ja põõsaste hooldust, lähtudes juhistest.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.8 Nooremaednik, tase 3 kutset läbiv kompetents	EKR tase 3
Tegevusnäitajad 1. Järgib juhendamisel aiakultuuride agrotehnoloogiat. 2. Valmistab ette töökeskkonna, esemed, materjalid ja seadmed ning pärast töö lõpetamist korrastab tööala, ruumi ja seadmed. 3. Kavandab, ajastab ja korraldab oma tööd tõhusalt, et saavutada eesmärgid minimaalse ressursikuluga. 4. Kontrollib töö vastavust etteantud kvaliteedinormidele. 5. Komposteerib taimejäätmed orgaanilise aineringe tagamiseks, arvestades komposti kasutamise eesmärke.	
Teadmised 1. teab taimede eesti- ja ladinakeelseid nimetusi perekonna tasandil (vt lisa 1 „Taimmaterjali nimekiri“); 2. tunneb ja mõistab taimede anatoomiat, füsioloogiat ja süstemaatikat; 3. tunneb enamlevinud umbrohtude, haiguste ja kahjurite liike; 4. tunneb taimekaitse põhimõtteid nii tava- kui mahetootmises.	

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	11-17042018-1.2/8k
2. Kutsestandardi koostajad	Ain Järve, Kadrioru Park Katrin Uurman, Räpina Aianduskool Kristiina Laurson, LilledEst OÜ Madis Kahu, Sagro AS Mihkel Saar, Hansaplant OÜ Raimond Strastin, Eesti Aiandusliit Tiina Matsulevitš, SA Innove Tiit Juhani, Plantex AS (Juhani Puukool) Ulve Pärn, TPJ Inseneribüroo
3. Kutsestandardi kinnitaja	Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	10
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	17.04.2018
6. Kutsestandard kehtib kuni	26.11.2020
7. Kutsestandardi versiooni number	8
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	6113 Aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatajad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	3
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Gardener’s assistant, level 3
Soome keeles	Nuorempi puutarhuri
Vene keeles	Младший садовод
C.3 Lisad	
Lisa 1 Taimmaterjali nimekiri	